

kollektív bűn nem létezik! „Ha elfogulatlanul ki tudjuk mondani, hogy Beethoven és Goethe német volt – de Hitler is, akkor jó úton járunk.”

Létezik viszont a kollektív felelősség, a náciizmus rémtetteiért és azok elkövetőiért, Auschwitzért és Hitlerért. Knopp írja erről; „Mindkét sebet el kell fogadnunk. Fájdalmukat át kell éreznünk. Mindkettő szerves és kitörölhetetlen része történelmünknek. Aki ezt belátja, az a hazafi.”

Az ilyen és ehhez hasonló könyvek hiányoznak az ezen korszak magyar történelmét kutatók műveinek végeláthatatlan sorából...

DÖBÖR ANDRÁS

Ellenkező előjellel

RÁKOSI MÁTYÁS:

Visszaemlékezések, 1940–1956.

Bp., 1997, Napvilág Kiadó.

* * *

Alapvető mű jelent meg a magyar könyvpiacra. Nem akárkinek a visszaemlékezéseit olvashatja a mai olvasó először. A több mint 30 évvel ezelőtt papírra vetett sorokat csak 1997-ben adhatta ki magyar kiadó! Aki jobban meg akarja ismerni az egykori kommunista diktátort, feltétlenül el kell olvasnia ezt a több mint ezer oldalt!

Milyen ember volt Rákosi Mátyás? A *Visszaemlékezéseket* olvasva azt mondhatjuk, hogy nem lehet erre válaszolni. A családjáról, magánéletéről semmit sem tudhatunk meg. Sajnos, csak főképpen az 1940-tól kezdődő időszakkal foglalkozik részletesen. (1925-től 1940-ig ült a szegedi Csillagban – egy ideig Szálásival.) Átlagon felüli műveltséggel rendelkezett. Több nyelven tudott.

Tipikus moszkovita volt, mindenben egyezettett Sztálinnal. Az 1945-től 1947-ig terjedő időszakban a politikai ellenfeleit gyakran ellenségnek nevezi.

Bizonyos értelemben nem könnyű olvasmány, mert nagyon oda kell figyelni, hisz mindenről a maga természetességével számol be minden magyarázat nélkül, de ugyanúgy annak ellenkezőjéről is! Érdekes, hogy

az egykori pártlapra, a Szabad Népre gyakran Népszabadsággént emlékeznek vissza! Nagyon megdöbbentő, hogy a szovjetunióbeli száműzetésében sem tagadott meg semmit! A bukását tulajdonképpen abban látja, hogy elhanyagolták a pártmunkát! 1971. február 23-án „minden bonyodalom nélkül” temették el Budapesten.

A következő – 1948-ból származó – Rákosi-féle eszme-futtatást ajánlom minden kommentár nélkül a leendő olvasóknak a 473. oldalról: „A mi véleményünk, hogy

azok az elvtársak, akik azelőtt jobboldaliak voltak és most átmentek a baloldalra, nagy szolgálatot tennének, $\frac{1}{4}$ ha nem elégednének meg azzal, hogy átmentek a másik oldalra, hanem megmondanák őszintén és nyíltan, a többiek okulására, hogy hol, mikor és hogyan tévedtek, mi vezette őket félre, vagy ki vezette őket helytelen útra és ők maguk is, hogyan vittek másokat helytelen útra. Ezzel meggyorsítanák és elmélyítenék az egészséges fejlődést.”

RAPAJKÓ TIBOR

VASÚTI KÉPESLAPOK (8.)

BALATON EXPRESSZVONAT ÉRKEZIK KESZTHELY ÁLLOMÁSRA
AZ M61, 003 PÁLYASZÁMÚ NOHAB DÍZELMOZDONNYAL
FÉNYKÉPEZTE NOVÁK ANDRÁS 1969 NYARÁN

